

Ystäväkö vaiko vihollinen? 1898

Steinbjörn

Viime aikoina ovat eräät työväenliikkeen n. s. johtajat meidän maassa ahkerasti koettaneet tehdä naisasian-ystävät epäluulon-alaisiksi työväen naisten keskuudessa. On kehoitettu työväen naisia keskenään liittymään, valvoakseen työväen-yhdistysten turvissa etujaan, joita naisasian-ystävät muka eivät ole huomioon ottaneet. Onpa menty niinkin pitkälle, että eräässä julkisessa kokouksessa on syytetty naisasian-ystäviä siitä, että he ovat varottaneet työväen naisia koettamasta vaikuttaa asemansa parantamiseksi*). Ja näitä «johtajain» toimia ovat ilolla tervehtineet myöskin muutamat naisasian-ystävät**). Tämä kaikki osoittaa jotenkin pitkälle mennyttä käsitteiden hämmennystä, tahallista tahi tarkoittamatonta. Lienee sen täh-

*) Päivälehdessä ja Hufvudstadsbladetin kertomukset toisena pääsiäispäivänä pidetystä kokouksesta „Työväen nais-yhdistyksen“ perustamista varten.

***) L. H:n kirjoitus Päivälehdessä nro 86.

den tarpeellista luoda silmäys sosialismin kantaan työväen naisten asiassa niissä maissa, missä sosialismi jo on ehtinyt jotain vaikuttaa. Ehkä voivat muutamat tosiasiat parhaiten selittää miksi jokainen todellinen naisasian-ystävä levottomuudella katselee työväen naisten liittymistä tähän liikkeeseen.

Sekä sosialismi että siihen taipuva työväenliike on kaikissa maissa ottanut ohjelmaansa n. s. *naisten työn suojelulait*. Nämä ovat työväen naisten pahimmat viholliset, sillä ne lähestyvät heitä näennäisen ystävyyden ja suojeluksen muodossa. Niiden historia on esim. Englannissa seuraava.

Kun tilastollisen tiedustelun tulokset Englannissa v. 1856 julaistiin, saatiin hämmästyttävät tiedot työväen naisten sorretusta tilasta. Kaksi miljoonaa naista oli pakotettuna itse hankkimaan elatuksensa, mutta ei mitään oltu tehty heidän ammattikasvatustansa varten, he pääsivät vain muutamille harvoille työaloille, ja seuraus siitä oli se, että he tungeskelivat näillä harvoilla aloilla ja polkivat toistensa palkat mitättömiin. Naisasian-ystävät perustivat nyt v. 1859 suuren yhdistyksen, «The Society for promoting the employment of women», jonka tarkoituksena oli hankkia työtä sekä ammattikasvatusta naisille. Naisia kehoitettiin pyrkimään uusille työaloille, jotta tungos vanhoilla vähenisi; sen periaatteen oikeudesta, että samasta työstä on maksettava sama palkka, huomautettiin puheissa ja

kirjoituksissa. Näissä harrastuksissa avusti naisasianystäviä moni jalo ihmisystävä. Eivätkä he siihen tyytyneet. Koettivat myöskin lainsäädösten kautta turvata naitujen työväen naisten asemaa, saaden toimeen lain (1871) vaimon oikeudesta hankkimaansa omaisuuteen.

Mutta selvää on, että pahojen epäkohtain seurauksia ei käy muutamien vuosikymmenien kuluessa täydellisesti poistaminen. Yhteiskunta ja tytön vanhemmat eivät pitäneet hänen ammattikasvatuksestaan samaa huolta, kuin pojan; työnantajat useissa ammateissa, ennakkoluulon vaikutuksesta, eivät ottaneet naisia työhönsä. Ja siten oli edelleen työaloja, joille naiset tungeskellen pyrkivät kurjaa työpalkkaa vastaan. Sen sijaan, että sosialistien olisi pitänyt voimakkaasti kannattaa naisasianystävien harrastuksia, jotta epäkohdat siten pikemmin saataisiin poistetuiksi, ryhtyivät he toisellaisiin toimiin. Kaikissa maissa rupesivat he vaikuttamaan «*naisten työn suojelelakien*» aikaansaamiseksi. Ollen suojelevinaan naisia liiallisilta rasituksilta, supistavat nämä lait naisten ennestäänkin rajoitetut työalat, vaikeuttaen heidän työtänsä lukemattomilla kielloilla ja säädöksillä. Työnantajat joko kokonaan erottavat naispuoliset työntekijänsä, peläten sitä vaivaa, mikä heistä syntyy, taikka kieltäytyvät heille maksamasta entistä palkkaa lyhemmästä työajasta. Oikeuden varjon säilyttämiseksi otettiin kumminkin

samalla sosialismin ohjelmaan toivomus: sama palkka samasta työstä, vaikka selvää on, että tätä periaatetta ei koskaan käy noudattaminen siellä, missä suojelulait ovat voimassa. Kun nämä lait muka valvoivat naisten ja kotien etua, saivat ne kohta hartaita puolustajia myöskin hellämielisten, mutta epäkäytännöllisten ihmisystävain keskuudessa. Suojelulakeja säädettiin Englannissa pian toinen toisen perästä. Vuonna 1874 hyväksyttiin n. s. «Factory Act» (tehdaslaki), joka säättää millä tunneilla ja kuinka monta tuntia naiset saavat olla työssä eräissä tehtaissa ja työpajoissa. Vuonna 1878 tehtiin tämä laki vielä ankarammaksi (The Consolidation of Workshop's Act). Vuonna 1895 hyväksyttiin uusi «Factory and Workshop's Act», joka ei ainoastaan uskomattomiin asti rajoita naisten työtä tehtaissa ja työpajoissa, vaan kodeissakin. Niinpä naista eräissä ammateissa saa pitää ylityössä vain kolme päivää yhden viikon kuluessa ja kolmekymmentä päivää vuoden aikana, vaikkapa hän itse tahtookin ja eri maksua vastaan. Tehtaan tahi työpajan työssä oleva nainen ei saa ottaa kotiinsa työtä, jos hän siten tulee työskentelemään pitemmän ajan, kuin minkä laki hänelle määrää. Naisia ei saa käyttää yötyöhön. Naiset eivät saa, jos he atrioitsevat työnantajan luona, olla ruoalla siinä huoneessa, missä työtä tekevät, — mainitaksemme vain tärkeimmät kohdat.

Uuden lain seuraukset piankin näkyviin astuivat, kuten seuraavat esimerkit osoittavat:

Liverpoolin suurissa puuvillatehtaissa käytettiin naisia kuivattamaan puuvillaa öisin. Se oli helppoa työtä, joka ei terveyttä turmellut, sillä ei tarvinnut muuta kuin pitää huolta siitä, että tulet paloivat, ja joskus pöyhöttää puuvillaa. Ainoastaan yhden naisista tarvitsi istua valveilla; muut saivat nukkua kunnes itsekunkin vuoro tuli. Mutta tehtaan omistaja sai sakkoa siitä, että oli käyttänyt naisia yötyöhön, ja naiset erotettiin työstään *).

Ennen kuin ensimmäinen kieltolaki 1878 hyväksyttiin, oli eräässä kirjapainossa naisia nitomassa aikakauskirjoja. Tapahtui usein, että tämä työ oli suoritettava yöllä, jotta aikakauskirja voisi ilmestyä seuraavana aamuna. Kun laki oli voimaan astunut, erotettiin naiset työstään, nitomakone ostettiin ja miehiä otettiin sitä käyttämään *).

Kun uusi tehdaslaki oli ulotettu koskemaan pesulaitoksiakin, pääsi koneilla peseminen, jota toimitti miehet, sellaiseen vauhtiin, että jo puolen vuoden kulluttua pesukoneitten näytteille-panijain luku pysyväisessä maanviljelysnäyttelyssä Lontoossa nousi 60:stä 300:aan. Samassa paikassa oli näytteillä 10,000

*) The Report of the Employment of Women by the Lady Assistant Commissioners 1894.

miesten pesemää, mankeloitsemaa ja silittämää vaatekappaletta. Tuskin on luultava, että muuta soveliaista työtä kohta oli tarjona kaikille niille naispesijöille, jotka menettivät työnsä noiden puolen vuoden kuluessa syntyneiden 240 uuden koneellisen pesulaitoksen kautta.

Kun tehdaslaki oli säädettävä, vastustivat sitä puolestaan valkaisulaitosten omistajat, sanoen että heidän ammatinsa oli riippuvainen sateesta, päivänpisteestä ja tuulesta, ja että he eivät voineet välttää ylitöitä tahi työtä epäsäännöllisillä ajoilla. Heidän vastustuksensa jätettiin huomioon ottamatta. Seuraus tuli näkyviin ammatteintarkastajain kertomuksessa vuodelta 1895. Vuonna 1890 oli valkaisulaitoksissa ollut työssä 49,453 miestä ja 19,207 naista. Vuonna 1895 oli niissä 57,741 miestä ja 18,554 naista. Miesten luku oli siis 5 vuoden aikana kasvanut enemmällä kuin 8,000:lla ja naisten luku vähentynyt 653:lla. Jos ei mitään haitallista sekaantumista olisi tapahtunut lainsäädännön puolelta, on luultava että naisten luku olisi lisääntynyt näiden 5 vuoden kuluessa samassa suhteessa kuin ennen. Silloin olisi miesten luku kasvanut 6,000:lla ja naisten 2,000:lla *).

Suurissa kalansuolauslaitoksissa tavallisesti kolme naista (kahdeksastatoista) valvoi öisin, pitäen silmällä

*) The English Woman's Review 1898 April 15:th.

savustettavaa kalaa. Erään tehtaan omistaja sai sakkoa siitä, että hän käytti naisia yötyöhön. Kun tämä on tapahtunut aivan äskettäin *), ei vielä tunneta mitä seurauksia siitä on ollut tehtaan työssä oleville naisille; mutta hyvin mahdollista on, että he tulevat erotetuiksi, sillä kalansavustusta voidaan yhtä vähän kuin puuvillan kuivausta tahi valkaisua keskeyttää ja alottaa uudestaan. Naiset suolauslaitoksissa eivät koskaan ansaitse vähempää kuin 17 shillinkiä (21 mk. 25 p.), useimmat ansaitsevat 31 mk. 25 p. ja taitavimmat 50 mk. viikossa. He työskentelevät enimmäkseen kalanperkauksessa ja suolaamisessa raittiissa ulko-ilmassa, eikä tätä ammattia pidetä epäterveellisenä **).

Mutta sosialistit eivät tyydy siihenkään. Jo ovat tarmokkaat kiihotukset käymässä naisten kotityön rajoittamiseksi yhä enemmän. Tämä tapahtuisi siten, että tehdaslain alaisiksi asetettaisiin kaikki kodit, joissa naiset tekevät muuta työtä, kuin varsinaiseksi kodin tarpeeksi. Mrs Sidney Webb, eräs sosialismin ensimmäisiä ajajia ja naisten suojelulakien kiihkeimpiä kannattajia, lausui muutamassa kokouksessa Oxfordissa Helmikuulla 1894, «että ainoa parannuskeino välikäsi-järjestelmää vastaan on pitää työhuoneina kaikkia ko-

*) The English Woman's Review 1898 April 15:th.

***) Report of the Chief Inspector 1895.

teja, missä tehdään työtä tukkuliikkeelle«. Näiltä kodeilta vaadittaisiin silloin, että ne täyttävät kaikki määräykset, mitkä laki tehtaista tahi työhuoneista säättää ilmanvaihtoon, tilavuuteen, raittiiseen ilmaan, eri ruokahuoneeseen, ylityöhön, määrättyihin työtunteihin nähden. Ammatteintarkastajat kävisivät kaikissa näissä kodeissa, ja jos he havaitsisivat, että määräyksiä ei ole noudatettu, niin sakotettaisiin *työnantajaa*, ei työntekijää (naista). Siten ei saisi nainen esim. istua iltasella muutamia tunteja, lopettaakseen maksusta tekemäänsä työtä, joka hänen on täytynyt keskeyttää taloustointen vuoksi keskipäivällä. Mrs Webb myönsi, että sellaiset toimenpiteet vähitellen tekisivät lopun kaikesta naisten rahatyöstä kodeissa, mutta tunnusti samalla toivovansa, että niin kävisi. «Naitujen naisten ei pitäisi sallia tehdä työtä maksusta, koska he siten joko halventavat miesten ammatteja tahi alentavat heidän työpalkkansa. Vaimon tehtävänä tulee olla ainoastaan lisätä mukavuutta ja valvoa henkisiä etuja kodissa«. Niinikään teki The Women's Industrial Council — naisten suojeluslakien ystäväin perustama liitto — eräässä kokouksessa Lontoossa v. 1897 seuraavan päätöksen: »Kokous on yksimielinen siitä, että jokaista paikkaa, missä joku harjoittaa käsitöiden tekoa ammatin tapaan tahi ansaitsemisen tarkoituksella, on katsottava työhuoneeksi ja pidettävä tehdaslain säädösten alaisena.«

On selvää, että siitä vastuusta ja vaivasta, mitä sellainen laki tuottaisi työnantajalle, olisi seurauksena työttömiä naisia sadointuhansin. Työnantajan olisi suorastaan mahdoton valvoa, kuinka kauan ja millä tunneilla ne naiset työskentelevät kodeissaan, joille hän antaa työtä, sekä tarkastaa ilmaa heidän huoneissaan ja heidän ruokahuoneidensa laatua. Leskillä, joilla on lapsia elätettävänä, vaimoilla, joiden miehet ovat heidät jättäneet tahi ovat raajarikkoja tai sairaita, tyttärillä, joiden vanhemmat ovat sairaita tai vanhoja, nuoremilla ja vanhemmilla kivulloisilla naisilla ei, jos sellainen laki todellakin pantaisiin voimaan, olisi muuta kuin vaivaishuone edessään. Mitä tulee naituihin naisiin, joita kiellettäisiin tekemästä työtä maksusta, ei ole mitään ehdotusta siitä, kuinka laiskat, kelvottomat ja juopot aviomiehet voitaisiin pakottaa pitämään huolta heistä ja lapsistaan. Yleensä ei ole ollenkaan huolehdittu siitä, mitä tulee niistä naisista, jotka erotetaan työstään uusien lakien kautta. Pääasia on, että nainen tulee työnnettyksi pois työmarkkinoilta tavalla, joka näyttää ihmisystävälliseltä. Mutta ei ole aina välitetty edes tämän ulkomuodon säilyttämisestä. Ammatteintarkastajain ilmoitusten mukaan v:lta 1893 oli naisten lukumäärä simpukankuorinappien valmistuksen alalla melkoisesti vähentynyt. Syynä tähän pidettiin ilmoituksissa, että miespuolisten työntekijäin ammattiyhdistys oli ohjelmaansa ottanut tällaisen pykälän:

«Kukaan naispuolinen älköön työskennelkö tässä ammatissa. Se yhdistyksen jäsen, joka tekee työtä tehtaassa, missä naisia pidetään työssä, vetäköön sakkoa punnan» (26 m.).

John Burns, kuuluisa sosialisti-johtaja, lausui eräässä kokouksessa Bristolissa Syyskuussa 1893: »Paras keino hankkia työttömille työtä on lainsäädöksillä rajoittaa naisten ja tyttöjen työtä tehtaissa. Heidän paikkansa tulee olla kodissa« *).

Naispuolisen ammatteintarkastajan, miss Eliza Ormes'in kertomuksessa naisista naula-, vitja- ja lukko-tehtaissa mainitaan, että miespuoliset työntekijät tahtovat saada lakia, joka kieltää naisia hoitamasta eräitä koneita sekä tekemästä työtä k:lo 6 jälkeen illalla. Siten toivovat he, että naiset erotetaan työstään, sillä useimmissa tehtaissa, missä naisia käytetään, alkavat nämät tavallisesti työn k:lo 5 aamulla, lepäävät keskipäivällä, kun on kuumin aika, ja jatkavat työtä illalla. Sekä työnantajat että ammatteintarkastajat ovat sanaakaan sanomatta hyväksyneet tämän järjestyksen, koska naiset jaksavat paremmin tehdä työnsä tällä tavalla. Nyt toivoo miespuolisten työntekijäin ammattiyhdistys mainitun kiellon kautta tulevan mahdottomaksi käyttää naispuolisia työntekijöitä. Mutta sitä paitsi pyysi se tarkastajalta, mr Balfourilta, että koko joukko pienem-

*) The Western Daily Press, Syysk. 14 p. 1893.

piä työhuoneita ja pajoja, jotka tähän asti eivät ole olleet tehdaslain alaisia, asetettaisiin siihen asemaan. «Siten tulisi siis 3,000—4,000 naista työttömäksi?» — kysyi mr B. — Niin — oli vastaus —, mutta he kohta hakisivat ja saisivat työtä suurissa tehtaissa. — — Mutta miksi te tahdotte osoittaa naiset tehtaisiin? — — Koska helpommin voi saada naisten työn kielletyksi tehtaissa, — oli vastaus. Keskustelu tapahtui ammatteintarkastajan ja Cradley Heath Trades Union'in puheenjohtajan ja sihteerin välillä Straffordshiressä. Mr Balfourin kysymykseen, miksi miehet tahtovat saada pois naispuoliset työntekijät, vastasi ammattiyhdistyksen puheenjohtaja, että he sitä tahtovat sen vuoksi, että naiset polkevat työpalkat. Mutta asiaa tutkittaessa havaittiin tämän piirikunnan olevan ainoan, missä naisia käytetään tämän teollisuuden alalla, ja että työpalkat eivät siellä ole alhaisempia kuin missään muussakaan piirissä, missä yksinomaan miehiä käytetään. Siis on joku muu seikka, kuin naisten käyttäminen ammatissa, alentanut työpalkat tämän teollisuuden alalla.

Naispuolisia työntekijöitä vainotaan siis säännöllisesti. Kun he tekevät työtä tehtaissa, sanotaan, että heidän paikkansa on kodissa, ja kun he tekevät työtä kotona, sanotaan, että he älkööt tehkö muuta työtä kuin kodin tarpeeksi. Missä määrässä suojelulait ovat tehneet haittaa naispuolisille työntekijöille, käy

sélville kun luetaan, että vuonna 1896 niiden työnantajain luku, jotka sakotettiin siitä, että olivat sallineet naisten tehdä ylityötä, oli 914. Ei ole tietoja siitä, kuinka monta naista sen johdosta on työstään erotettu, mutta varmat todistukset on olemassa siitä, että niitä todellakin on erotettu. Naisten työpalkat ovat nimittäin Englannissa alenneet hirveässä määrässä ja alenevat yhä alenemään. Miesten työpalkat ovat 30 vuoden kuluessa ehämiseen nousseet, mutta naisten työpalkat alkoivat 20 vuotta takaperin aleta, ja viimeisten viiden vuoden aikana on alennus tapahtunut yhä nopeammin. Se on yleisesti tunnustettu tosiasia. Se osotetaan kirjoituksissa *The Pall Mall Gazette*'ssa Jouluk. 23 p. 1897, *The Morning Leader*'issa ja *The Daily Chronicle*'ssa v. 1898, mutta varsinkin naispuolisten ammatteintarkastajain kertomuksissa vuodelta 1892, ylimatteen tarkastajan kertomuksessa vuodelta 1895 ja eräässä tiedustelussa, jonka v. 1897 toimitti ennen mainittu, suojeluslakien aikaansaamiseksi toimiva yhdistys *The Women's Industrial Council*.

Seuraavat esimerkit paraiten asiaa valaisevat: Lasten jalkineita valmistavat naiset ansaitsivat ennen 25 shillinkiä (31 m. 25 p.) viikossa; nyt ansaitsevat he noin puolet siitä. Nappien neulomisesta tusinaan paitoja maksettiin ennen 10 p.; nyt maksetaan 5 p. Suutarintyössä olevat naiset ansaitsivat ennen 31 m. 25 p. viikossa; nyt ansaitsevat he 12 m. 50 p. —

15 m. Kukkain tekijät, ompelijat laitoksissa naisten ja lasten vaatteiden valmistamista varten valittivat ansaitsevansa puolet entisestä palkastaan. Eräs taitava naistyöntekijä sanoi 19 vuotta sitten saaneensa 2 m. 50 p. työstä, josta hän nyt sai ainoastaan 50 p., ja että hän ennen voi ansaita 40 m. sillä aikaa, jolla hän nyt voi tienata vain 12 m. Toinen kertoi, että se myymälä, jolle hän ompeli tyynynpäällyksiä, ennen maksoi hänelle 5 m. tusinalta, mutta nyt ainoastaan 2 m. 50 p. J. n. e.

Sille, joka nähdä tahtoo, on selvää, että naisten työpalkkain alennus on suojelulakien vaikuttama. Aleneminen alkoi kun ensimmäinen suojelulaki astui voimaan ja on käynyt nopeammaksi samassa määrässä kuin naisten työtä ehkäisevät toimenpiteet ovat tulleet ankarammiksi. Syyt ovat selvät. Joukko naisia on erotettu niistä ammateista, jotka ovat tehdaslain alaisia, ja erotetut ovat tunkeutuneet niihin jällellä oleviin ammatteihin, mitkä vielä eivät ole joutuneet samaan asemaan kuin muut. Sosialistiselta taholta tahdotaan väittää, että palkkain aleneminen on tapahtunut siitä syystä, että naiset eivät ole, kuten miehet, liittäytyneet ammattiyhdistyksiksi, jotka olisivat pakottaneet työnantajia korottamaan palkkoja. Mutta yksi naisten ammatti on olemassa, jossa työpalkat ovat nousseet suhteellisesti yhtä suuressa määrässä, kuin miesten työpalkat. Tämän ammatin alalla ei kuiten-

kaan ole mitään ammattiyhdistystä. Tarkoitamme naispalvelijain ammattia. Näiden naisten palkat ovat nousseet ainakin kolmanneksen entisestään viimeisten 30 vuoden kuluessa, ilman mitään ulkonaista pakotusta, ainoastaan kysynnän ja tarjonnan vaikutuksesta.

Miss Jessie Boucherett, eräs niitä, jotka aikaisimmin työskentelivät naispuolisten työntekijäin kohottamiseksi paremmalla ammattikasvatuksella, kirjoittaa *The Englishwoman's Review*'issa, Huhtik. 1898: «Naisten työtä ehkäisevät toimenpiteet eivät ole ihmisystävällisiä, vaikka niitä kernaasti siksi sanotaan. Ne ovat suorastaan julmia. Ne kuuluvat senlaatuisiin erhetyksiin, joista Talleyrand sanoo, että niiden seuraukset usein voivat olla pahempia kuin rikoksen vaikutukset. Mitään hyvää ei niistä voi tulla, sillä jokainen rajoitus naisten tilaisuudessa työnansion saantiin synnyttää yhä suuremman tungoksen jo ennestäänkin täyteen ahdetuilla työaloilla ja saa siten ennemmin tahi myöhemmin naisten työpalkat ehtimiseen alenemaan. Naispuolisilla työntekijöillä on sen tähden täysi syy levottomasti katsella niitä hankkeita, jotka tarkoittavat heidän työnsä »suojelemista». Ne eivät tarkoita ainoastaan sitä, että naiset edelleen pysyisivät oikeudellisessa suhteessa huonommassa asemassa kuin ne miehet, joiden rinnalla he työskentelevät, vaan myöskin sitä, että parannuskeinoksi huonoa ammattikasvatusta ja alhaisia palkkoja vastaan säädettäisiin lakeja,

jotka tekevät naiset vielä vähemmän miesten vertaiksi lain edessä, kuin he tähän asti ovat olleet».

Miss Boucherett on «The Women's Employment Defense League» nimisen yhdistyksen puheenjohtaja, joka yhdistys on perustettu suojeluslakeja vastustavien työväen naisten kesken. Kesäk. 26 p. 1894 kävi tämän yhdistyksen lähetystö sisäasiain ministerin luona pyytämässä, että uutta lakia *) ei hyväksyttäisi. Lähetystöön kuului, paitsi miss B., naisia, jotka edustivat kirjansitojain, paidan-ompelijain, pesijain, koruompelijain, kravatin-neulojain, sateenvarjon-tekijäin, vaateen-ompelijain y. m. ammattiyhdistyksiä. Suuri joukko naispuolisia työntekijöitä on siten alkanut saada silmänsä auki näkemään, että sosialistien suosimat «suojeluslait» eivät ole ystävien tekoa.

Sellainen on asema Englannissa. Ranskassa on se vieläkin huonompi. Siellä on koko 60 ammattia naisilta tykkänään kielletty. Kun v. 1890 Ranskan edustajakamarissa tehtiin se ehdotus, että yötyö naisilta kiellettäisiin, perusteltiin sitä sillä, »että naisten läsnäolo tehtaissa oli kiusaus miehille«. Mutta kaksi sosialistista puhujaa lausui suoraan: «miesten palkat nousevat, kun naiset eivät enää tee niin paljon työtä». »Naisten työ polkee miesten palkat». «Naisten yötyö riistää miehiltä työtä ja vähentää heidän tulo-

*) Sittenmin pantu voimaan 1895.

jansa». Siihen vastasi hra Yves Guyot, yksi naisasian uskollisimpia ystäviä Ranskassa: «Siis olemme suojelevinamme naisten etuja ja vaadimme sillä varjolla suojelusta miesten työlle naisten vahingoksi». Vuonna 1891 ehdotti hra Pajot, että valtio kustantaisi raskaiden naisten elatuksen sillä aikaa kun työn tekeminen katsotaan heille vaaralliseksi. Mutta koska tämän tuuman toteuttaminen olisi maksanut valtiolle kuusi miljoonaa markkaa, päätettiin turvautua yksinkertaisempaan keinoon: kiellettiin vain naisia tekemästä työtä tehtaissa ja työhuoneissa määräaikana ennen lapsen syntymistä ja sen jälkeen. Valtio oli liian köyhä hankkimaan nuo kuusi miljoonaa. Mutta se jätti naisten omaksi asiaksi hankkia tuon summan mistä tahtoivat — taikka kuolla nälkään.

Seuraus oli se, että nais-parat rukoilemalla pyysivät, että työnantajat sallisivat heidän tehdä työtä osan kielletystä ajasta.

Saksassa kannattivat suojelulakeja innokkaasti sosialistit, muiden muassa heidän johtajansa von Vollmar, valtiopäivillä 1880-luvulla. Vollmar julkaisi kuitenkin samaan aikaan mahtipontisia kirjoituksia »samasta palkasta samasta työstä». Mutta nämä kaksi periaatetta eivät koskaan voi sulautua yhteen. On nimittäin mahdotonta ajatella, että työnantajat maksaisivat saman palkan sille työntekijälle, jonka työ- ja ruoka-aikain y. m. järjestämisessä heidän on noudat-

taminen erityisiä määräyksiä, kuin muille työntekijöille, joidenka tähden heidän ei tarvitse mokomaa vaivaa nähdä.

Työväensuojeluskongressissa Zürichissä 1897 tahtoi eräs belgialainen edusmies muitta mutkitta kieltää työnteon tehtaissa ja työhuoneissa kaikilta naisilta tahi ainakin naiduilta naisilta. Kongressi ei kuitenkaan mennyt niin pitkälle, vaan hyväksyi »keskismunan», s. o. se puolusti useita rajoituksia naisten työssä työhuoneissa ja tehtaissa.

Tosiasia on, että kaikkialla, missä naisten työn suojelulakeja on säädetty, ovat sosialistit ja Trades Unions joko saaneet ne aikaan taikka olleet avullisina niiden aikaansaamisessa, ja *aina* ottaneet ne ohjelmaansa. Korvaukseksi siitä, mitä sosialistit riistävät naisilta, on keksitty l'assurance maternelle, uuden-aikaisen sosialismin lempiaate. Se tarkoittaa, kuten tietty, että jokainen äskensyntynyt tyttölapsi vakuutetaan, jotta hän tulevaisuudessa saa valtiolta määräsunnan jokaisesta lapsesta, minkä hän synnyttää — *avioliitossa tai sen ulkopuolella* *). Siis riistetään naisilta vapaus valita työnsä ja saada oikeudenmukainen palkka siitä, mutta heille helpotetaan siveydenrikokset.

Voidaan tosin sanoa, että kun meidän maassa ei

*) L'assurance maternelle. Par Louis Frank, dir Keiffer et Louis Maingie. 1897.

ole tehty ainoatakaan yritystä naisten työn suojelulakien aikaansaamiseen, on aiheetonta edeltäpäin säikähtää sitä, mitä mahdollisesti vastaisuudessa voi tapahtua. Niin aivan aiheeton ei levottomuus kuitenkaan ole, sillä jo alkaa meillä työmiesten ja heidän johtajiensa keskuudessa ilmaantua taipumus kokonaan poistamaan ainakin naidut naiset työmarkkinoilta tavalla tavalla tahi toisella polkemaan naispuolisten työntekijäin palkkoja. Iltamassa, jonka Työväen naisten yhdistys Turussa (tämä yhdistys on osasto Turun työväen-yhdistyksestä) piti Maalisk. 13 p:nä 1897, piti eräs miespuolinen puhuja esitelmän, jossa tehtiin selkoa siitä, miten tulee käymään, jos naiset saavat saman palkan työstään kuin miehet. Miesten työpalkat tulevat silloin alenemaan, he eivät voi enää mennä naimisiin, joten yhä useampien naisten täytyy jäädä naimattomiksi *). «Työmiehen» n:ossa 16 v. 1898 kuvaa hra N. R. af U. synkillä väreillä niitä turmiollisia seurauksia, jotka ovat syntyneet siitä, että suurteollisuus rupesi käyttämään «halpaa työvoimaa» (= naisia ja lapsia), ja kuinka se on alentanut työpalkat. Hän ei hyväksy sitä, että naitu vaimo on ulkona työansioilla, ja neuvoo panemaan toimeen sosialistien ohjelman, jotta tämä epäkohta saataisiin poistetuksi.

*) Koti ja Yhteiskunta n:o 5 & 6 v. 1897; mainitun naisyhdistyksen silloisen sihteerin lähettämä uutinen.

Mutta siitä ei sanota mitään, millä vaimot voivat täyttää sen vajauksen, jonka he nyt täyttävät työllään, kunnes se kultainen aika koittaa, jolloin sosialismi on voitolle päässyt. Siis toisintoja ulkomailla jo voimassa olevasta suunnasta. Jatko samaan suuntaan on helposti ajateltavissa.

Tästä syystä naisasian todelliset ystävät levottomina katselevat työväen naisten liittymistä liikkeeseen, joka kaikissa maissa on osoittanut olevansa heidän vaarallisin vihollisensa, eikä heidän ystävänsä. Naisten työn rajoittamista eivät voi korvata ne käytännöllisesti hyödylliset laitokset, joita sosialistit muutamissa maissa kieltämättä ovat saaneet toimeen työväen naisten hyväksi. Rajoitukset ovat se turmiollinen tuuli, joka alkuunsa kuolettaa kaiken naisten toivon päästä oikeudelliseen tasa-arvoon miesten rinnalle, saada vapaasti valita työnsä ja sama palkka samasta työstä. Nämät toivomukset kuuluvat erottamattomasti naisasian ohjelmaan, eikä niistä voi kukaan naisasian todellinen ystävä mitään tinkiä. Suojelulait sotivat nykyaikaista yksilön itsemääräämis-oikeuden periaatetta vastaan. Sen mukaan pitää täysikäisellä ihmisellä ehdottomasti olla oikeus vapaasti valita työnsä. Ei mitään hyvää koskaan voi syntyä tämän periaatteen polkemisesta, vaikkapa se tapahtuisikin ihmisystävyyden nimessä.

Alexandra Gripenberg.

Minun mielestäni on syytä miettiä, millä tavoin voimme
tulla sen vaihteluun, joska he nyt tähtävät työllään
kunnes se mitään aikoi kottua, jolloin sosiaalimi en
voitotille päästyvä. Siis toisintia ulkomaille jo voi-
massa olevasta suunnasta. Jälko-kannan suunnan on
kolmasti ajateltavissa, ja nämä kolme suunnan
käsittelyä tässä näissä todelliset vastat levot-
minä katselivat. Työväen- ja eläin liittymistä liikkeeseen,
joka kaikkia näissä on osoittanut olevansa heidän
vapahtaisin vähollisensa, eikä heidän jätävänsä. Näiden
työn rajoittamista ei voi korvata, ne käyttöölli-
sesti avitöitä, joihin sosiaalimi muuttamis-
maissa kälentävät. Työväen liikkeeseen jätvien nais-
ten hyväksi. Rajoitukset ovat se tuloiltoinen tulli,
joka alkunsa kuoletta kaiken maan loiton päästä
oikeudelliseen tas-tiioon niosten rinnalle, saada va-
patti vaihtu työssä ja sama palkka samasta työstä.
Nämä toivotukset kuuluvat erottamattomasti nais-
asian ohjelmaan, eikä niitä voi lukuun päättää to-
dellinen jätävä mittään liikkeessä. Suojelusta sosiaal-
työväen kätien tuloiltoillemme oikeuden perustelta
vastaan. Sen mukaan pitää täyskälisellä ihmisellä ep-
dottonasti olla oikeus vapaasti vaihtu työssä. Ei mi-
tään hyvää koskaan voi syytä tähän perustalleen pol-
kunnista, vaikkapa se tapaluuksikin ihmisyävyden
nimessä.

Alexander Gripenberg.

